

Verslag Praktijktafel 2: Hoe werken aan een politiek draagvlak voor je netwerk?

23 maart 2019, Mechelen

Het creëren van draagvlak voor vrijetijdsparticipatie is geen kwestie van een enkele actie, maar vraagt om continue aandacht. Het neemt niet weg dat de opmaak van een nieuwe afsprakennota én de komst van nieuwe schepenen goed momenten zijn om dat draagvlak te versterken. Krijgt jouw schepencollege de afsprakennota begin september op het bord? Of kan je al vroeger van start gaan met het sensibiliseren van de kersverse schepenen van Cultuur, Jeugd, Sport, Vrije tijd en Sociale zaken? Hoe maak je lokale beleidsmakers duidelijk waar de problemen én de mogelijkheden zitten op het vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede? En hoe pak je dit vanuit het netwerk best aan?

Spreker: Dirk Van Noten, beleidsmedewerker Lokaal Sociaal Beleid en Armoedebestrijding, Vlaamse overheid, en voormalig schepen en voorzitter OCMW Heist-op-den-Berg - Begeleiding door Bart Rogé, directeur Demos

Dirk Van Noten is gewezen Chiro leider en voorzitter van de jeugdraad. Hij is afgestudeerd als maatschappelijk werker en aan de slag gegaan als jeugdconsulent. Met een dergelijke CV tuimelen wel meer mensen de politiek in. Zo ook Dirk Van Noten. Hij werd schepen en voorzitter OCMW in Heist-op-den-Berg. Vandaag is hij - naast gemeenteraadslid en beleidsmedewerker Lokaal Sociaal Beleid en Armoedebestrijding bij de Vlaamse overheid - ook nog eens vrijwilliger bij armoedevereniging Den Draai. Kortom, een meer uitgelezen gesprekspartner konden we ons niet voorstellen.

Het creëren van draagvlak voor vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede is geen kwestie van een enkele snelle acties. Het vraagt een integrale aanpak en continue aandacht. Is de komst van nieuwe schepenen een goed moment zijn om het draagvlak daarvoor te versterken? Hoe pak je dat aan?

Dirk: "Ga er altijd vanuit dat schepenen of OCMW-voorzitter niet dé grote experts zijn. Deskundigheid zit in de stedelijke diensten en bij de actoren op het veld. Mandatarissen verwachten dat die deskundigheid wordt aangesproken en dat daarmee het draagvlak voor hun beleid groeit. Ze verwachten dat er omzichtig en transparant gewerkt wordt. Dat iedereen wordt betrokken. Zodat mensen achteraf niet komen reclameren."

Argumenten voor een lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie had Dirk niet nodig. Als jeugdconsulent was hij gangmaker van een lokale kansenpas. Met het succes van die pas zag hij het draagvlak voor een lokaal netwerk vrijetijdsparticipatie ook in andere stedelijke diensten groeien.

Dirk: "Eerst de collega's en de directie, daarna de politiek. Zo heb ik het aangepakt. Maar je kan ook na een go van het schepencollege in actie schieten. Eenmaal een schepen op de hoogte is van je doel hou je hem/haar best betrokken. Je kan hem/haar uitnodigen op overlegmomenten. Meestal kunnen die daar niet op in gaan. Maar het is belangrijk voor het vertrouwen. Een verslag in cc of een korte update mailen is voldoende. Als een schepen terug wil inpikken, kan die zich dan snel inlezen."

Zeker in groter gemeenten en steden is het belangrijk een stevig bruggenhoofd te hebben naar het managementteam. Die zijn vooral bezit met het 'hoe', minder met het 'waarom'. Welke diensten, verenigingen en organisaties wil je betrekken? Wat is de tijdslijn? Wie wil je met verschillende maatregelen betrekken? Hoeveel zal het kosten? Allemaal zeer praktische vragen waar het netwerk een antwoord op zal moeten vinden.

Dirk: "De meeste schepenen zijn nieuw in de materie. Ze krijgen dus graag argumenten aangereikt om de meerwaarde van een maatregel te verdedigen. Belangrijk is de garantie dat de inspanningen ook echt naar mensen gaan die het nodig hebben. Er is soms argwaan en vrees voor profitaat. Met een doordachte aanpak in een lokaal netwerk kan het vertrouwen groeien. Onenigheid in het netwerk, daarentegen, kan alles op losse schroeven zetten."

Welke argumenten of motivatie je best ontwikkelt voor een vrijetijdsbeleid naar mensen in armoede blijft verschillend. Sommige schepenen blijken vooral vatbaar voor het caritatieve: we moeten die arme sloebbers helpen. Andere zetten in op inclusief beleid, zien vrije tijd als grondrecht en een hefboom in het sociaal beleid van hun gemeente. De stelregel is: zoek handvaten in het bestuursakkoord, ontwikkel een gedeelde visie met het netwerk en bouw zo - van onderuit - aan een draagvlak.

Dirk: "Als iets van onderuit groeit, is het politiek moeilijker te negeren. Aantallen zijn ook belangrijker dan percentages. Zelf al zijn die niet groot. Zorg dat het duidelijk wordt over wie je het hebt en welk verschil het zal maken. Concreet, zonder te vervallen in de stereotypes. Dat mensen in armoede mee aan tafel zitten is van onschatbare waarde. Probeer ook op langere termijn te denken. Zorg voor een goeie monitoring. Sprekende verhalen, maar ook stijgingen en dalingen, in aantallen en bedragen. Dat is belangrijk voor schepenen."

Schepenen, en het college in zijn geheel, willen graag scoren met hun beleid. Een netwerk vrijetijdsparticipatie werkt transversaal, dwars doorheen verschillende diensten en bevoegdheden. Het is makkelijk werken als de collegialiteit in het college groot is. Wat als er meer dan één schepen de pluimen op zijn/haar hoed moet kunnen steken?

Dirk: "Laat bepalen wie de 'coördinerende schepen' is. In heel wat dossiers is er spreiding van bevoegdheden. Een goeie burgemeester zorgt wel voor de evenwichten. Als je het goed aanpakt sta je de ene maand in de krant met de schepen van jeugd en twee maanden later met de schepen van cultuur, allemaal op hetzelfde dossier. Gun iedereen gewoon zijn/haar spreekwoordelijke 15 minutes of fame. Aan de andere kant: misschien wil een schepen niet uitpakken met dit aspect van zijn/haar beleid. Omdat ze vrezen voor te veel bekendheid van bepaalde maatregelen. Dat kan ook. Durf daarover in gesprek gaan."

Politici willen graag snel resultaten. Intenties zijn snel aangekondigd, maar als veel mensen mee aan tafel zitten om te beslissen, duurt het vaak wat langer. En het lokaal netwerk

vrijtijdsparticipatie is misschien één van de vele opdrachten in het takenpakket van een ambtenaar. Hoe ga je daar best mee op?

Dirk: “Schepenen mogen geen rechtstreekse opdrachten geven aan medewerkers. Dit is iets voor het diensthoofd of een algemeen directeur. Die moeten dat signaal opvangen en ernaar handelen. Los van de taakbelasting is het belangrijk een realistisch tijdspad uit te tekenen. Overleg en afstemming staan centraal in een netwerkbenadering. Die kosten nu eenmaal tijd. Je moet ook niet alles onmiddellijk willen doen. De netwerkbenadering is een engagement op langere termijn. Stap voor stap, zo geraak te het verst.”

Heel wat discussie centreert zich op het afbakenen van de doelgroep van bepaalde maatregelen in de afsprakennota. Wie bijvoorbeeld wel of geen recht heeft op een korting. Welk advies geen je ons mee?

Dirk: “Ook hier is het belangrijk dat je werkt met het engagement van verschillende actoren, in vertrouwen en voor een langere termijn. Je kan beginnen met een eenduidige basis, het recht op verhoogde tegemoetkoming bijvoorbeeld. Je weet dat je daarmee ruim gaat, maar ook weer niet iedereen vat. Ik vind het belangrijk dat je in het netwerk kan steunen op sociale verenigingen en diensten. Als je doelstellingen, principes en vertrouwen deelt, kan je jaar na jaar opvolgen wat werkt en wat niet. Het is minstens even belangrijk om de mensen van de administratie te betrekken: de algemeen directeur, de financieel directeur en de mensen op de financiële dienst die de bijbetaling doen. Een gemeente is een lerende organisatie. Daar moet je niet bang van zijn.”

Verslag: Bart Rogé